

SCÉNICKÁ ŽATVA

FESTIVALOVÝ DENNÍK 83. ROČNÍKA SÚŤAŽÍ SLOVENSKÝCH DIVADELNÝCH SÚBOROV Č.5

EDITORÁLNE

Divadelný názor

Istá nemenovaná medzinárodná agentúra robila prieskum. Respondenti mali odpovedať na jednoduchú otázku: „Aký máte názor na nekonečne dlhé rady v obchodoch s mäsom?“ Američania odpovedali: „Čo sú to nekonečne dlhé rady v obchodoch?“ Rusi: „...čo je to mäso?“. A Slováci: „...čo je to názor?“.

Neuvádzam túto anekdotu len tak bezhlavo. Grafický návrh plagátov tohtoročnej žatvy mi evokoval na začiatku redakčnej práce v denníku myšlienku, či amatérske divadlo neotvára svoje ústa na prázdno. Napriek tomu, že má absolútnu slobodu (oproti divadlu „profesionálnemu“), mám pocit, akoby sa tvorcovia báli prostredníctvom svojej tvorby vysloviť svoj názor. Tých, ktorí ten svoj vykričia „na plnú hubu“ je omnoho menej než tých, ktorí len aranžujú divadelné hry na javisko. Tých, ktorí ten svoj vykričia, často dostanú ako prví poriadne „po papuli“ a tí druhí ich výpoveď vnímajú len ako „výkrik do tmy“. A to len preto, že nezdieľajú názor rovnaký, alebo len preto, že názor nemajú a zákonite majú z neho strach.

MICHAL DITTE

NEHRYZTE SI DO JAZYKA

Kde sa skrýva súčasný hrdina a kto mu stojí v ceste?

Daniil Charms: Spomienky budúceho starca

Táto otázka má v sebe zvláštne slovné spojenie. Hrdina sa skrýva. Áno. Zašiel. Niet ho. V prítmi svojho intelektuálneho „doupě“, v kritickom rozhovore so samým sebou, nanajvýš v dialógu s podobným „hrdinom“, rozčuluje sa nad skazenosťou doby, nad stratou skutočných hrdinov, nad patafyzikou mediálneho, virtuálneho života a pomaly čaká na fyzickú, no predovšetkým na istú smrť svojej, niekedy dávno obdivovanej práce na roli dedičnej. Ale skepticizmus nie je na mieste. Po našom malom Slovensku pobežuje veľa hrdinov. Opovrhujeme nimi, no vzápätí ich obdivujeme. Nechceme ješť z ich „chleba každodenného“, ale prijímame ponuku na spoločnú popoludňajšiu kávičku v hypermarkete, kde nás je aj dostatočne vidieť. A doma do vankúša nariekame, aký je svet nevďačný a čo všetko sme urobili preto, aby sme ho poľudštili, no on na nás kašle. Stvorili sme ich svojou ľahostajnosťou a tak sme nútení klásť a odpovedať si na otázky, napríklad aj na tú „Kde sa skrýva súčasný hrdina?“ Odpoveď na druhú otázku je teda jasná: V ceste mu nestojí nikto.

PETER HIMIČ

1. súčasný a hrdina? miro šatan? robo kazík? jozef gönczi? jožo ráž? marek mintál? toško? muž hrdina sa stiahol do oblasti hier a mediálnych hier. v umení prežívame po antihrdinovi obdobie hrdinu bez príčiny. častejšie sa hrdinkami v dnešnom umení stávajú ženy - vo väčšine silných príbehov, ktoré som v poslednom období videl, boli silnými hrdinkami ženy - aj na tohtoročnej Žatve Nový život, Murlin Murlo, Ronja... zdá sa, že dnešné ženy majú problémy, ktoré sú pre umenie zaujímavé. neviem, či je to tým, že nastala doba ženy, alebo sa všetky možné fabuly, v ktorých centre by stál muž, jednoducho vyčerpali.

2. nikto. ak sa objaví, cestu si prerúbe. inak by to predsa nebol hrdina.

JÁN ŠIMKO

PO PAPULI hodnotenie poroty

Klauni a zázračný kufor

Jozef Rigo z DS DIKO z Bratislavy, ktorý pracuje s nepočujúcimi hercami, pripravil pre detského diváka inscenáciu plnú overených divadelných grifov. Dvaja klauni sa stretnú a náhodou sa k nim dostane kufor. A ako inak zázračný. Vždy, keď sa otvorí, dostane klaunov do iného prostredia. Na prostrediach samotných nie je nič zázračné, zázračnosť dávajú situácii samotní aktéri. Ani dramaturg a ani herci nepriniesli do postáv klaunov nič nové, ale to nebolo ich ambíciou. Sú to tí známi, bláznivo a zároveň vkusne a funkčne kostýmovaní, pomaľovaní, vždy pripravení rozosmievať, klauni. Divadelníci z DIKA chceli zabaviť svojho diváka, ktorého na dnešnom predstavení nemali. Viem si predstaviť reakcie detského publika na všetky gagy predvádzané na scéne. Mohol by som predstaveniu vyčítať v niektorých scénach málo hyperboliky v konaní hercov, príznačnú najmä pre klaunov, málo invencie pri manipulácii s kufrom. Napriek tomu mám pocit, že inscenácia naplnila svoje poslanie. Okrem toho umeleckého, aj sociálne. Spojenie dvoch sociálnych komunít pomocou divadla zarezonovalo vo mne fantasticky.

ROMAN SORGER

Jozef Rigo: Zázračný kufor

Zrkadlo

Detský divadelný súbor Zrkadlo z Kremnice predviedol na scéne autorský text režiséra predstavenia Petra Luptovského. Téma túžby detí po láske, viac fyzickej ako psychickej, túžba po dotyku a prvom bozku nie je ničím nová. Dvaja detskí herci majú k dispozícii len seba a stoličku, ktorá nenadobúda iné významy. Je len stoličkou. Preto zrejme prekáža v scéne sna a musí, dosť rezižne „nešikovne“ opustiť javisko. Aj hra s ňou je akási cudná. Cudné bolo aj predvedenie chlapčenskej pubertálnej hlavy. Ktovie, čo by som sa dozvedel, keby sme sa o ťažkých snoch predstaviteľov porozprávali. Parafrazujú jednu z replík hry - chcelo by to malý zážrak - myslím v otázke prístupu režiséra k hercom. Úžasní dvaja predstavitelia inscenácie, veľmi disponovaní a snažiaci sa absolútne naplniť ambíciu režiséra, stratili sa v jeho svete. Bolo vidieť, že režisér dal deťom malý priestor na vlastnú prezentáciu. Detský herec sa nemôže vychovávať naplňaním režižných ideí, ktoré sa tvária, že rozumejú deťom viac ako oni sami, ale režižná idea musí vychádzať z prežitého a práve prežívaného detského sveta. Inak sa stane to, čo pri tomto predstavení, že budem ľutovať chlapca na scéne tancujúceho so stoličkou, predstierajúceho nepokoj prestupovaním z nohy na nohu a podobne.

ROMAN SORGER

PO PAPULI hodnotenie poroty

Ako išiel János do sveta (Zastávka: Martin)

Cigánske rozprávky boli pre svet „gádžov“ vždy zahalené istým rúskom tajomstva. Tak ako ich čarovný svet. Rozprávky boli únikom do neuchopiteľného sveta mimo krutej reality. Príbeh o chlapcovi, čerstvo narodenom dieťati, ktoré nepije nič iné, len pálenku, stal sa pre maďarského dramatika Pétra Kárpátiho pôdorysom pre dramatické spracovanie. Je to príbeh o putovaní dvoch detí - chlapcov - mužov dejinami. A nie hocijakými.

Jeden hrdina je „prekliaty“ politikou, druhý nevedkovským syndrómom. Príbeh o Jánosovi Pájinkásovi je realizovaný, v zhode s predlohou, s odstupom, miestami paródiou. Inscenačný kľúč režisérky Csilly Szabó trpí na nejednotnosť, inscenácia chvíľami pôsobí ako prehliadka rôznych typov divadla (naivné divadlo, paródia, karikatúra, luminiscenčné divadlo...). Aj keď zvolená metóda javiskovej interpretácie je držaná relatívne na uzde, charakterizuje ju istá miera insitnosti, vo formálnom, javiskovom pretavení sa rozmrví v množstve rýchlo plynúcich obrazov. Môžeme to pripísať režižnému zámeru, ktorý akcentuje práve takúto syntézu rôznorodých formálnych postupov. Postavy akoby komentovali svoje konania - prostredníctvom postavy rozprávača dokonca konkrétne. Do tohto „scenára“ však nezapadá scéna s popravou cára a revolučným zúctovaním, ktorá prechádza do falošného patetizmu. V zvukovej rovine je navyš

podoprená zvukmi automatických zbraní (?), ktoré nepochopiteľne podporuje partizánska sovietska bojová pieseň. Scénicky režisérka volila princíp zadnej plachty, v ktorej priepustý evokujú javiskové mansióny. Tento princíp sa neskôr ukáže ako využitý a dodáva inscenácii temporytmus a vizuálnu pestrosť. Novostrážská inscenácia má najväčšie rezervy v hereckej zložke. Jej podpora zo strany ume spracovaného textu, funkčne (hoc jednoducho a priehľadne) uspôsobenej scény, ukázala sa pre úspech inscenácie ako nedostatočná. Škoda, že nie všetci sme rozumeli vypovedanému slovu. No hat.

PETER HIMIČ

János Pájinkás

PO PAPULI hodnotenie poroty

Charms najmä veselý

Je taká literatúra, ktorá neraz na prvý pohľad vyzerá ako humoreska, alebo dokonca anekdota. A predsa za ňou - a ešte častejšie v združení s ďalšími textami - vytvára napriek vtipnosti chmúrný obraz o ľudskej púti spoločnosťou. Takým autorom je aj, u nás dlho neznámy - D. Charms. Za jeho absurditami, non sensami, vtipnými glosami sa skrýva trpká skúsenosť a tragigroteskná reflexia skutočnosti. A nemusíme pritom myslieť iba na tragický osud autora.

Divadelné združenie z Partizánskeho s J. Krasulom na čele, si vybralo isté penzum textov - situácií, ktoré aj v tomto dramaturgickom spracovaní majú šancu poskytnúť divákovi takúto výpoveď. Umná scéna hlavy - papule, ktorá čosi skrýva, čosi vyvrhuje, čosi požiiera a ktorá sa napokon rozpadá priam ako život sám, veľmi disponované a disciplinované herectvo, odvážna či „odvážna“ erotičnost' (prinajmenšom dôraz na ňu), dobré tempo i rytmické pôdorysy jednotlivých scének, kompaktný javiskový tvar - to sú nepochybne pozitíva inscenácie, ktorej súbor dal priam inštruktívny názov - Spomienky budúceho starca. Jeden rozmer Charmsa sa však v zručne a poučene osnovanej inscenácii skrčil skromne do kúta - a totiž grotesknosť, krutosť v zdanlivo ľahkých non sensoch a vtipoch. Teda to, čo mrazí na chrbte a vyvoláva studený pot na čelo. Tenzia medzi tým humorným a tým mrazivým sa realizuje skôr v jednotlivých

čísloch ako v celku. Krasulova divadelná optika (ako o tom svedčí celý rad jeho inscenácií) by sa dala charakterizovať ako prítomnosť vedomia o obľudnosti života (privátneho i spoločenského), ale v nekonečnom dôsledku jeho zaoblenie, zotretie, či oslabenie ostrých kontúr. Taká je aj prítomná inscenácia. Akoby do nej vstúpila určitá láskavosť, prejavujúca sa humorizovaním aj krutých situácií. V konečnom dôsledku je to asi otázka ľudskej dispozície a menej umeleckej orientácie a vybavenosti.

VLADIMÍR ŠTEFKO

Daniil Charms: Spomienky budúceho starca

`` VÝKRIK DO TMY `` rozhovor s tvorcom

Na hrdinu sme sa pýtali režisérky ÉSI SZÍNHÁSZ! Csilly Szabó.

Aký je podľa Vás nový hrdina novodobej drámy? Môžem hovoriť o našom predstavení. Tam sú dvaja hrdinovia, no zároveň nie je ani jeden. Je hrdina ten, čo ide bezohľadne za svojím cieľom a plní požiadavky, ktoré mu kladie doba, alebo je to ten, čo prežije život v pasivite, ale vykoná nádherné ľudské veci? Stratí lásku, ale svojej bývalej v núdzi pomôže. Ktorý z nich je hrdinom v tomto svete? Nevieam sa rozhodnúť. V takom svete, v ktorom nie sú ozajstné hodnoty, nemôžu byť ani hrdinovia. A tak ani v našom predstavení nie je hrdina, na ktorého by hocičo mohol ukázať a povedať: áno, takto by som aj ja mal žiť. Je na divákovi, aby si vybral, či je hrdina jeden, alebo druhý, alebo niekto tretí, kto v tomto predstavení nevystupuje. On nech si hrdinu vyberie sám.

LUKÁŠ KODOŇ

Jozef Rigo, režisér DS DIKO, Bratislava.

Kto je podľa teba novodobý hrdina novodobej drámy a proti čomu, alebo za čo by mal bojovať?

Je to určite človek, ktorý pomáhal obetiam tsunami, pomáhal pri ich záchrane a zaradeniu sa opäť do normálneho života. Vôbec, každý človek, ktorý pomáha tým, čo pomoc potrebujú.

Veľa ľudí na svete potrebuje pomoc pri nešťastiach, haváriách lietadiel, áut, pri vichrici vo Vysokých Tatrách... Novodobý hrdina ide na tvár miesta a pomáha. Je ich našťastie veľa, ich pomoc má zmysel a je potrebná. Sú to hrdinovia, ktorí nasadzujú vlastný život na záchranu iných životov...

Hrdina na javisku by mal naďalej udržiavať socializáciu, komunikatívnosť a dôvtip. Niekedy mám pocit, že súčasní hrdinovia sú v móde! Každý chce ukázať, ako vie byť dobrosrdečný a humánný, aby sa mu ušlo z „materializmu súčasnosti“ - teda rôznych uznani, aby si získal meno a dobrú existenciu svojej organizácie, fondu, útulku...

Za odpoveď ďakuje MAŇO LACKO

Krátky rozhovor so Zástupcom vedúceho súboru Celkom malé divadlo pri MsKS, Levice.

Na Vašom predstavení bolo málo ľudí, nepočítal som to presne, ale rádovo sa dá povedať, že som tam bol sám. Je to pre te, že Váš hrdina súčasnej drámy je už neaktuálny?

Takto je evidentné, že nám chcel niekto na tomto festivale poškodiť. Rozšírila sa dezinformácia, že naše predstavenie bolo zrušené, a preto nik z divákov neprišiel. Ale že neprišla ani porota, začína hraničiť so sabotážou.

Vo Vašej inscenácii hrá dôležitú úlohu tma, čo je pomerne zásadný odklon od činoherného predstavenia smerom k rozhlasovej dráme. Bol to zámer?

Ale prd zámer! Tma bola, lebo nedošiel technik a nemal kto zasvietiť! Bola to evidentná likvidácia, niekto nechcel, aby sme sa zúčastnili.

Zaznieva názor, že sa Vaše predstavenie vôbec neuskutočnilo a tento rozhovor je celý fikcia, ktorú stvorila redakcia, aby tak zaplnila voľnú pol stranu v poslednom čísle denníka, na ktorú už fakt nemá čo dať!?

Je to tak...

LUKÁŠ KODOŇ

`` PUSŤTE SI HUBU `` "NA ŠPACÍR"``

VÍKEND ATRAKTÍVNEHO DIVADLA

Občianske združenie NKA vo Zvolene pozýva všetkých milovníkov divadla, hudby i hovoreného slova na **VÍKEND ATRAKTÍVNEHO DIVADLA** do Zvolena v dňoch 14. - 20. novembra 2005

Podujatie začína **workshopom IDY KELAROVEJ** pre hercov, spevákov a všetkých, ktorí sa chcú naučiť spievať v dňoch 14. - 17. 11. 2005 vo Zvolene (info: 0905 526 287 // krsnak.b@stonline.sk)

Všetkých priaznivcov kultúry - divadla, literatúry a hudby pozývame na koncerty, predstavenia, vystúpenia spisovateľov, politikov, amatérskych i profesionálnych divadelných tvorcov, medzi ktorými uvidíte aj Vladu

`` PO PAPULI `` hodnotenie poroty

Na streche

Sadilek nás vytiahol na strechu. Prijemný neskorý letný podvečer. Prijemné chvíle v prítomnosti slovenskej recitátorskej špičky. Aj keď by sa zdalo, že ozvláštnenie priestoru môže nútiť Vladu k navymýšľaniu tisícok rôznych mizanscénických grifov, nebolo tomu tak. Javiskový priestor bol striedom využitý; plochú, terasovitú strechu režisér poľudštil scénickou vertikálou, rozdelenou na dvojce. Soňa Pariláková odštartovala Laučíkom. Parilákovkej prednes syntetizuje tie najlepšie postupy jej recitátorskej kariéry, pričom skrotí, z minulosti pre ňu typické, tenzívne, až krčovitě výrazové prostriedky. Recitátori sa striedajú, navzájom

sa počúvajú, miestami umelo, ale to je daň za spôsob, akým sa takýto typ produkcií rodí. Eva Palkovičová nevybočuje z decentného, nepolemického odkryvania Charmsa. Magda Vilhanová tlmene, akoby skúsenostne prichádza ako „žena s konvicou na olej“, ktorú ozvláštni záverečnou, jemnou magickou štylizáciou. Sadilek volí poradie umne, a tak logicky na záver prichádza zúčtovať so slovenskou poéziou, umením, kultúrou a spoločnosťou. Peter Hort, trochu cudný, mladý nahnevaný muž, nedáva veľkú perspektívu poslucháčom. Ale oni, masa konzistentná, umenia chytivá verí, že poézia, a možno aj slovenská, prežije aj ďalšie roky. Tak ako päťdesiat prežil Hviezdoslav Kubín.

PETER HIMIČ

`` VÝKRIK DO TMY `` rozhovor s tvorcom

Rozhovor s Jozefom Krasulom, režisérom inscenácie **SPOMIENKY BUDÚCEHO STARCA** - Divadelné združenie Partizánske.

Povinnú otázku o hrdinovi ste si odbili už vo včerašom čísle v samostatnom článku. Je ešte niečo, čo by ste k tomu chceli po predstavení doplniť?

Akurát, že to, čo som písal v tých troch vetách by malo byť cítiť aj v predstavení. Hrdina ako by sa strácal.

Vo Vašom bulletinu ma zaujala informácia, že sa snažíte byť svojimi produkciami láskavý k divákovi. Robíte rovnako závažnú tému ako hocičo iné, a napriek tomu z Vášho predstavenia odchádzajú diváci s úsmevom.

Tých starostí a trápení je okolo nás tak strašne veľa, že si zaslúžime zažiť aj niečo príjemné. Umenie by sa malo postupne humanizovať, je dôležité, aby sa aj divadlo robilo hlavne pre radosť. To neznamená, že musí byť vždy veselé, hlavne potrebuje, aby dávalo nejakú nádej. Naše predstavenie pracuje v podstate so strašne smutnou témou, čo sa nedá robiť bez vtipu, alebo aspoň iskierky nádeje. Všetky predstavenia, ktoré sme doposiaľ robili, mali v sebe vždy humor a ten som hľadal aj v Charmsových denníkoch.

V poslednom čase sa stále viac hovorí o kríze divadla, počut' aj názory, že divadlo je mŕtve. Môže byť dôvodom práve nedostatočná láskavosť k divákovi?

V prvom rade si nemyslím, že v divadle je nejaká mizéria, o čom svedčí množstvo kvalitných predstavení a aj Scénická žatva

rapídne omladla. Stojím si za názorom, že treba robiť predstavenia láskavo, lebo i ja sa vždy poteším, keď takéto predstavenie vidím. Aj keď teraz to bolo veľmi ťažké. Charms je „srandovný“ na prvý dojem, ale v zásade je to veľmi smutné.

Onú láskavosť sa Vám do predstavenia podarilo dostať množstvom vizuálne pritažlivých obrazov. Akou mierou sa na nich podieľal kolektív súboru?

Zásadnou mierou! Za 25 rokov sme sa naučili vzájomne sa tolerovať a rozumieť si. Moje postavenie ako režiséra je hlavne v práve posledného slova. Korigujem tok nápadov, tvorivého úsilia a mojou úlohou je dávať tomu smer. Ja sa držím toho, čo ma naučil Peter Scherhauser, že autorstvo nápadov neexistuje. Ak by niekto začal rozdeľovať inscenáciu na to, kto čo vymyslel, je to cesta do pekla. Všetci to považujeme za spoločnú vec.

Záverom iba bulvárnu otázku na nahotu, ktorá sa v predstavení objavila...

Za 25 rokov sa v našich predstaveniach objavila nahota iba raz, aj to bol chlap a iba zozadu. V tomto predstavení to bol použitý princíp, ktorý ponúkol samotný Charms. Objavovalo sa tam zmnožovanie. Najprv sa objavil hračkársky pes a potom živý, najprv sa objavila žena v trikotke a potom nahá. V inscenácii sme nasadili istý druh poetiky a tú sme na okamih porušili naturalistickou scénou, ktorú od nás nik nečakal. Práve v týchto šokoch sa divák zastaví a premýšľa. Osobne s nahotou pracujem nerád, ale v tomto prípade to bolo dobré pre inscenáciu.

LUKÁŠ KODOŇ

Peter Luptovský:
...no len sa z toho nezblázní...

```` PUSTITE SI HUBU "NA ŠPACÍR" ````

Rozhovor s Lenkou Lázňovskou, prezidentkou stredeeurópskej sekcie AITA/IATA.

Ako sa vám javí tohtoročná Scénická žatva, jej úroveň, off programy, atmosféra...?

Zdá sa mi, že Scénická žatva mladine, že jej veľmi prospela zmena termínu, aj keď netrvám na tom, že by muselo byť až také teplo, ale je to určite lepšie, než keď sme tu zažili snehový poprašok. To ma pravidelne vydesilo, nikdy som na to nebola dostatočne pripravená. V porovnaní s minulým ročníkom sa mi zdá, že kvalita išla veľmi výrazne hore. Po minulých rokoch som si vždy vybrala jednu inscenáciu, ale teraz sa mi ich páčilo hneď niekoľko, viaceré ma oslovili. Aj výberom predlohy - napríklad, veľmi sa mi páči Koľada, je mi ľúto, že sa u nás nehrá, videla som ho mnohokrát inscenovaného v Rusku. Na SŽ ma veľmi zaujalo herectvo, čo je asi najsilnejšia zložka slovenského divadla, na ktorej môže dobre stavať.

Takže si myslíte, že to bol správny krok preniesť termín SŽ do letného obdobia?

Určite. Myslím si, že robíte akúkoľvek žatvu v októbri je hlúposť. Naviac, chceme Jiráskov Hronov posunúť o týždeň ďalej, takže sa terminovo ešte viac priblížime. Ja mám jeden taký sen, dotiahnuť nejaké špičkové inscenácie zo sveta, napríklad z festivalu v Monaku, kde som tohto roku videla veľmi zaujímavú a moderne robeného Shakespeara v podaní mexického súboru. Takúto inscenáciu sa nám nepodarí dotiahnuť do Čiech na tri dni a na tri dni na Slovensko. Ale keby sme sa dokázali spojiť a našli ešte možno tretieho partnera, bolo by to vynikajúce, keby mohli naši divadelníci takúto inscenáciu vidieť.

Ako hodnotíte festivalový stan a off programy, ktoré sa v ňom každý večer predstavujú?

Ono to má dve roviny. Myslím si, že ak chce mesto

Martin naozaj žiť týmto festivalom, sú veľmi potrebné tieto aktivity, nielen oficiálny program SŽ, ale aj tieto iné, možno ľahšie žánre, aby si ľudia v meste zvykli na divadlo ako na súčasť tohto obdobia.

Tá druhá rovina sa týka samotných divadelníkov. Vo svete sa teraz nosí názov „meeting place“, čo si ja pre seba prekladám tak, že festival je hlavne stretnutie veľkého spoločenstva ľudí, ktorí majú rovnaké záujmy. Tu v Martine, podobne ako na Hronove, sa títo ľudia stretávajú raz ročne, aj keď sa v priebehu roku stretávajú aj na iných festivaloch - na Spišskej, v Šuranoch, na tematických festivaloch. Ale tie sú kratšie, ich program je veľakrát preplnený. Nie je tam toľko priestoru na stretávanie. Preto si myslím, že okrem tohto festivalového stanu, by mal ešte byť aj „Festivalový klub“, kde by sa mohli ďalej rozvíjať neformálne debaty o divadle, umení... Pretože tí, ktorí sa divadlu venujeme, nikdy nemáme týchto debát dost a popri diskotéke to nie je celkom možné.

Kto je pre vás novodobý hrdina a za čo, alebo proti čomu by mal bojovať?

Keď si vezmem súčasnú dramaturgiu českú aj slovenskú, vrátane tej, ktorá vzniká aj priamo v súboroch, pre mňa stále ostáva dôležitá jedna myšlienka - divadlo je obraz sveta. A je to náš svet so všetkým, čo do neho patrí - s pochybnosťami, s dezilúziami, s láskami. Shakespeare, keď písal svoje hry, či už to boli komédie, alebo tragédie, tak to boli tiež jeho súčasníci. Preto si myslím, že ak divadlo má prežiť, ak má človeka sprevádzať, nemôže byť ničím iným. Hrdinu netreba niekde hľadať, hrdinovia sú medzi nami, sú to obyčajní ľudia, ako sme to napríklad videli v inscenácii Murlin Murlo. Aj keď sa zdá, že nás viac oslovujú hry, ktoré sú coolové...

Za rozhovor poďakoval MAŇO LACKO

```` ZÁVEREČNÉ SLOVO POROTY ````

Na konci žatvy je logické opýtať sa - aká bola úroda. Lakonicky porota konštatuje, že dobrá. Svoje tvrdenia opiera o nasledujúce fakty:

- Dramaturgické voľby jednotlivých súborov boli originálne, primerané schopnostiam a možnostiam súborov. Najmä Brežňania dokázali, že dnes možno klasiku hrať aj bez toho, aby sme museli autora prerábať a prešívajú... že ochotníci dokážu čítať starého autora a vyťažiť z jeho potenciálu aktuálne posolstvá.
- Potešujúci je nárast kvality hereckej tvorby, ktorá sa stáva znova osou inscenácie.
- Inscenatori sa intenzívne priklonili k divadlu myšlienky, k divadlu, ktoré chce vypovedať o človeku a spoločnosti, o stave civilizácie, ktorej sme súčasťou i obeťou.
- V mnohých inscenáciách existovala spriaznenosť, ba priam jednota drámy, réžie, herectva, scénografie a akustickej výbavy javiskového opusu.
- Posilnil sa zástoj tvorivej réžie, ktorá rezignuje na exhibíciu ale pokorne a tvorivo vstupuje do študijného procesu a premieta sa vo výslednom, zväčša konzistentnom tvare inscenácie.
- Objavilo sa viacero nadpriemerných inscenácií a v tomto ročníku absentovala inscenácia, ktorá by bola nedôstojná vrcholovej prehliadky, akou Scénická žatva je.
- Potešiteľná je škála tém, metód a poetik, ktorá dokazuje, že napriek ťažkým podmienkam ochotníckeho divadelníctva vo svojich najlepších zjavoch - teda, aj v mnohých inscenáciách, ktoré sa na Scénickú žatvu nedostali - je živé, životaschopné, teda aj perspektívne.

Malú spokojnosť je potrebné vyjadriť na margo rozborových seminárov, na ktorých je minimálna ochota diskutovať o festivalových predstaveniach. Nepochybne, v budúcnosti treba nanovo rozvíjať kritické myslenie a kritickú reflexiu divadelných aktivít. Obohatením festivalu boli aj vystúpenia zahraničných hostí a vystúpenia v rámci sprievodného programu.

Možno konštatovať, že Scénická žatva 2005 bola dobrou platformou tvorivej konfrontácie a dobrým zdrojom inšpirácií.

Prof. PhDr. Vladimír Štefko, CSc.
predseda poroty

účastník semináru po prehýrenej noci...

```` ŠEPOTY A VÝKRIKY ```` shoty z rozborov ````

- Dobré ráno na začiatku noci! (V. Štefko)

PARTIZÁNSKE: „Spomienky budúceho starca“

- Bety (pes z predstavenia), chod', pozdrav porotcov (J. Krasula)
- Pánboh zaplat' za inscenáciu, po ktorej je o čom rozprávať
- Smrť v zásade nikdy nie je veselá
- Celkový dojem z tvaru inscenácie je príliš mäkký
- Šance, ktoré Charms ponúka, nie sú úplne využité
- Videli sme inscenáciu skôr príjemnú, než takú, z ktorej by chodil mráz po chrbte
- V divadle sa vždy kradlo a kradnúť sa bude, ale niekedy si to človek ani neuvedomuje, že použije niečo, čo tu už povedzme pred pätnástimi rokmi bolo (V. Štefko)
- sympatická mi je odvaha, a akou ste išli do inscenácie (R. Sorger)
- prečo až taká zjemňujúca štylizácia, keď Charms dáva aj iné možnosti?
- vsadili ste na veľmi osvedčené prostriedky, ktoré boli použité takpovediac „na isto“ (J. Šimko)
- inscenace nezapúsobila na mné tak, aby mné zamrazilo, bola moc laskavá, i když výtvarně, herecky, výstavbou, byla vynikající (A. Gregar)
- panáčik, ktorý je na šnúrach a ide pomaly, sugestívne hore a slza v podobe balónika, sa trochu vymykajú z celej inscenácie, ako by to bolo použité z iného „levelu“ (P. Himič)
- pracujem vždy len tak, ako viem a nemám pocit, že by to bola kalkulácia, či špekulácia (J. Krasula)

DS DIKO, Bratislava: „Zázračný kufor“

- práca so svetlom bola nadužívaná až zbytočná herectvo bolo veľmi striedme, čo je dobre, lebo klauniáda má byť taká
- chybal už len krôčik k šašovskej grotesknosti

- má to aj silný sociálny motív, že ľudia, ktorí nevedia rozprávať, si nájdu takúto výbornú formu komunikácie s nami, ktorí rozprávajú vieme... (R. Sorger)

DDS Zrkadlo, Kremnica: „...no len sa z toho nezbláznim...“

Peto Luptovský s deckami musel odcestovať na festival do Českej republiky, tak debata k ich predstaveniu nebola, aby to nebolo „o vás bez vás“.

ÉS! SZÍNHÁZ!?, Nová Stráž: „János Pájinkás“

- ešte by mohol byť v 27. minúte aj János Kádár aj VOSR a neviem čo ešte
- k metóde spracovania textu ste pristúpili správne
- bol tam posadený niekde medzi bačom na liptovskom salaši a šéfom čárdy
- fundament bol dobrý aj s betónom a železom, ale potom sa z toho stal „štyľový guláš“
- bolo to až príliš pestré na to, čo znesie tento typ divadla (P. Himič)
- a mohol tam byť i Krakonoš (A. Gregar)
- cigánske je v tom to, že hrdina nie je hrdinom, ale dá sa to aplikovať aj na našu spoločnosť, teda nie cigánov... (Csilla Szabó - režisérka)
- bolo mi ľúto, že neviem o niekoľko sto maďarských slov viac, lebo viem asi 70, z toho 80 neslušných
- neobvyčajne veľa rôznych použitých výrazových prostriedkov
- keď človek už 100 rokov chodí do divadla, začne kombinovať, to je taká deviatna úchyľka použijeme slovo guláš, lebo gulášu všetci rozumieme
- chaos je tu jednotiaci princíp
- všetko je možné, ale hlavne je možné to, čo je nemožné
- je veľa dobrých maďarských autorov od Árpáda Goncza po Csurku, kým sa nezbláznim... ..nagyon jó... (V.Štefko)

Odpočul a zapísal MAŇO LACKO

FESTIVALOVÝ DENNÍK Č. 5

ŠÉFREDAKTOR: MICHAL DITTE, REDAKTORI: MARIÁN LACKO, JULIANA BEŇOVÁ, LUKÁŠ KODOŇ, MICHAL NOVODOMSKÝ,

JAZYKOVÁ REDAKTORKA: JULIANA BEŇOVÁ, LAYOUT: MICHAL DITTE, FOTOGRAFIE: FILIP LAŠUT

VYDALO NOC BRATISLAVA, POČET KUSOV: 300, VYDANÉ PRE VNÚTORNÚ POTREBU NOC

FaxCOPY a.s.